

"Теңіз кемесін басқару" кәсіби стандартын бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрінің 2013 жылғы 20 қарашадағы № 919 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылы 19 желтоқсанда № 8997 тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің м.а. 2016 жылғы 25 ақпандағы № 224 бұйрығымен

Ескерту. Бұйрықтың күші жойылды - ҚР Инвестициялар және даму министрінің м.а. 25.02.2016 № 224 бұйрығымен.

Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 15 мамырдағы Еңбек кодексінің 138 -5-бабының 3-тармағына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған «Теңіз кемесін басқару» кәсіби стандарты бекітілсін.
2. Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігінің Кадр және әкімшілік жұмыс департаменті (Е.Е. Хасенов):

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде заңнамада белгіленген тәртіппен мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін, бұқаралық ақпарат құралдарында ресми жариялануын, соның ішінде Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігінің интернет-ресурсында және Қазақстан Республикасы мемлекеттік органдарының интранет-порталында орналастыруды;

3) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде «Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы «Әділет» республикалық мемлекеттік кәсіпорнының ақпараттық-құқықтық жүйесінде ресми жариялауға көшірмесін жіберуді;

4) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін бес жұмыс күні ішінде мемлекеттік тіркеу туралы және бұқаралық ақпарат құралдарында жариялауға жіберу туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігінің Заң департаментіне ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылауды өзіме қалдырамын.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Министр

А. Жұмағалиев

« К Е Л І С І Л Д І »
Қазақстан Республикасының
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрінің
міндетін атқарушы
----- Қ. Әбсаттаров

2013 жылғы 4 қараша
Қазақстан Республикасы
Көлік және коммуникация министрінің
2013 жылғы 20 қарашадағы
№ 919 бұйрығымен бекітілген

«Теңіз кемесін басқару» кәсіби стандарты

1. Жалпы бөлім

1. «Теңіз кемесін басқару» кәсіби стандарты (бұдан әрі – КС) «Теңіз және жағалау жолаушы көлігі», «Теңіз және жағалау жүк көлігі» кәсіби қызметінің саласында біліктілік деңгейіне, құзыретіне, мазмұнына, сапасына және еңбек жағдайларына қойылатын талаптарды анықтайды және:

1) еңбек саласы мен кәсіби білім беру саласының өзара қарым-қатынасын р е т т е у г е ;

2) даярлау, біліктілікті арттыру және кәсіби қайта даярлау бағдарламаларын әзірлеу талаптарын регламенттеуге;

3) персоналды аттестаттау және сертификаттау кезінде жұмысшылардың құзыреттерін бағалау талаптарын регламенттеуге арналған.

2. КС негізгі пайдаланушылары:

1) білім беру ұйымдарының түлектері, қызметкерлер;

2) ұйымдардың басшылары, ұйымдардың персоналын басқару бөлімшелерінің басшылары мен мамандары;

3) білім берудің мемлекеттік бағдарламаларын әзірлейтін мамандар;

4) мамандардың кәсіби даярлығын бағалау және біліктілігіне сәйкестігін растау саласындағы мамандар болып табылады.

3. КС негізінде біліктілік сипаттамалары, лауазымдық нұсқаулықтар, ұйымдардың үлгілік оқыту бағдарламалары, үлгілік оқыту жоспарлары, ұжымдық стандарттар әзірленеді.

4. Осы КС мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) біліктілік – қызметкердің еңбек қызметінің белгілі бір түрі шеңберінде нақты функцияларды сапалы орындауға дайындығы;

2) біліктілік деңгейі – күрделілігі, еңбек қызметтерінің стандартты еместігі, жауапкершілігі және дербестілігі параметрлері бойынша жүктелетін қызметкерлердің құзыретіне қойылатын талаптар жиынтығы;

3) еңбек заттары – белгілі бір еңбек құралдарының көмегімен өнім жасау мақсатында қызметкердің іс-қимылы бағытталған зат;

4) еңбек құралдары – жұмысшының еңбек заттарын бастапқы күйден өнімге айналдыру үшін пайдаланатын құралдар;

5) еңбек қызметінің түрі – еңбек функциялары мен оларды орындауға қажетті құзыреттіктердің тұтас жиынымен құралған кәсіби қызмет саласының құрамдас б ө л і г і ;

6) еңбек функциясы – бизнес-үдеріспен анықталатын және оларды орындауға қажетті құзыреттердің болуын болжамайтын еңбек қызметінің біріктірілген және дербес жиынтығын көрсететін еңбек қызметі түрлерінің бір бөлігі;

7) кәсіби қызмет саласы – жалпы интеграциялық негізі (міндеті, нысандары, технологиялары, соның ішінде еңбек құралдары ұқсас немесе жақын) бар және ұқсас еңбек функциялары мен оларды орындайтын құзыреттіліктерінің болжалды жиынынан тұратын саланың еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы;

8) кәсіби стандарттың бірлігі – осы қызмет түрі үшін тұтас, аяқталған, қатысымды дербес және маңызды болып табылатын нақты еңбек функциясының ашық сипаттамасы тұратын кәсіби стандарттың құрылымдық элементі;

9) кәсіп – арнайы дайындықтың, жұмыс тәжірибесінің нәтижесінде пайда болған арнайы теориялық білім мен практикалық дағдылар кешенін білуді талап ететін еңбек қызметінің түрі;

10) құзыреттілік – еңбек қызметінде білімін, білігі және тәжірибесін қолдану қ а б і л е т і ;

11) лауазым – лауазымдық уәкілеттіктер және лауазымдық міндеттер шеңберін жүктейтін жұмыс берушінің құрылымдық бірлігі;

12) міндет – нақты бір еңбек заттары мен құралдарын пайдалана отырып еңбек функциясын іске асырумен және нәтижеге қол жеткізумен байланысты і с - қ и м ы л ж и ы н т ы ғ ы ;

13) сала – өндіретін өнім, өндіріс технологиясы, негізгі қорлар мен жұмыс жасаушылардың кәсіби біліктері ортақ ұйымдар жиынтығы;

14) салалық біліктілік шеңбері (бұдан әрі - СБШ) – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы;

15) ұлттық біліктілік шеңбері (бұдан әрі - ҰБШ) – еңбек нарығында танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы;

16) функционалдық карта – сол немесе өзге де кәсіби қызмет саласы шеңберінде белгілі бір қызмет түрін орындайтын жұмысшының еңбек функциялары мен міндеттерінің құрылымдық сипаттамасы.

2. КС паспорты

5. КС паспорты мынаны анықтайды:

1) экономикалық қызмет түрі (кәсіби қызмет саласы):

Экономикалық қызмет түрінің жалпы жіктегіші (бұдан әрі - ҚР МЖ 03-2007) «50.1 Теңіз және жағалау жолаушы көлігі», «50.2 Теңіз және жағалау жүк көлігі»;

2) экономикалық қызмет түрінің (кәсіби қызмет саласының) негізгі мақсаты:
теңіз кемесін басқару;

3) осы КС 1-қосымшасына сәйкес біліктілік деңгейлері бойынша еңбек қызметінің (кәсіптің) түрлері.

3. Еңбек қызметі түрінің (кәсіптің) карточкалары

1-параграф «Кеме жүргізуші, бірінші класты матрос ретіндегі қатардағы құрамның тұлғасы»

6. Еңбек қызметі түрінің (кәсіптің) карточкасы мынадан тұрады:

1) біліктілік деңгейі: ҰБШ бойынша – 3, СБШ бойынша – 3;

2) Қазақстан Республикасының кәсіптердің мемлекеттік жіктегіші (бұдан әрі – ҚР 01-2005 МЖ) бойынша базалық тобы: 8340 «Матрос»;

3) лауазымның (кәсіптің) ықтимал атаулары: матрос;

4) атқарылатын еңбек қызметінің жиынтық сипаттамасы - теңіз кемесін
б а с қ а р у ;

5) ықтимал жұмыс орындары, жұмысшының кәсіби білімі мен оқуына қойылатын талаптар, біліктілікті растайтын сертификаттардың қажеттілігі, практикалық жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар, жұмысқа рұқсат берудің ерекше талаптары осы КС 2-қосымшасының «Кәсіп бойынша ықтимал жұмыс орындары. «Кеме жүргізуші, бірінші класты матрос ретіндегі қатардағы құрамның тұлғасының» еңбек жағдайына, білімі және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар» деген 1-кестесінде келтірілген.

2-параграф «Кеме жүргізуші, жағалауда жүзетін жалпы сыйымдылығы 500 аспайтын кеме капитанының вахта көмекшісі»

7. Еңбек қызметі түрінің (кәсіптің) карточкасы мынадан тұрады:

1) біліктілік деңгейі: ҰБШ бойынша – 4, СБШ бойынша – 4;

2) Қазақстан Республикасының кәсіптердің мемлекеттік жіктегіші (бұдан әрі - ҚР 01-2005 МЖ) бойынша базалық тобы: жоқ;

3) лауазымның (кәсіптің) ықтимал атаулары: вахта көмекшісі;

4) атқарылатын еңбек қызметінің жиынтық сипаттамасы - жалпы сыйымдылығы 500 аспайтын теңіз кемесін басқару;

5) ықтимал жұмыс орындары, жұмысшының кәсіби білімі мен оқуына қойылатын талаптар, біліктілікті растайтын сертификаттардың қажеттілігі, практикалық жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар, жұмысқа рұқсат берудің ерекше талаптары осы КС 2-қосымшасының «Кәсіп бойынша ықтимал жұмыс орындары. «Кеме жүргізуші, жағалауда жүзетін жалпы сыйымдылығы 500 аспайтын кеме капитанының вахта көмекшісі» еңбек жағдайына, білімі және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар» 2-кестесінде келтірілген.

3-параграф «Кеме жүргізуші, жағалауда жүзетін жалпы сыйымдылығы 500 бастап 3000 дейін болатын кеме капитанының вахта көмекшісі»

8. Еңбек қызметі түрінің (кәсіптің) карточкасы мынадан тұрады:

1) біліктілік деңгейі: ҰБШ бойынша – 4, СБШ бойынша – 4;
2) Қазақстан Республикасының Кәсіптерді мемлекеттік жіктегіші (бұдан әрі – ҚР КЖ 01-2005) бойынша базалық тобы: жоқ;

3) лауазымның (кәсіптің) ықтимал атаулары: вахта көмекшісі;

4) атқарылатын еңбек қызметінің жиынтық сипаттамасы - жалпы сыйымдылығы 500 бастап 3000 дейін болатын теңіз кемесін басқару;

5) ықтимал жұмыс орындары, жұмысшының кәсіби білімі мен оқуына қойылатын талаптар, біліктілікті растайтын сертификаттардың қажеттілігі, практикалық жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар, жұмысқа рұқсат берудің ерекше талаптары осы КС 2-қосымшасының «Кәсіп бойынша ықтимал жұмыс орындары. «Кеме жүргізуші, жағалауда жүзетін жалпы сыйымдылығы 500 бастап 3000 дейін болатын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісінің еңбек жағдайына, білімі және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар» деген 3-кестесінде келтірілген.

4-параграф «Кеме жүргізуші, жалпы сыйымдылығы 3000 және одан жоғары болатын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісі»

9. Еңбек қызметі түрінің (кәсіптің) карточкасы мынадан тұрады:

1) біліктілік деңгейі: ҰБШ – 4, СБШ – 4;
2) Қазақстан Республикасының Кәсіптерді мемлекеттік жіктегіші (бұдан әрі – ҚР КЖ 01-2005) бойынша базалық тобы: жоқ;

3) лауазымның (кәсіптің) ықтимал атаулары: вахта көмекшісі;

4) атқарылатын еңбек қызметінің жиынтық сипаттамасы - жалпы сыйымдылығы 3000 және одан жоғары болатын теңіз кемесін басқару;

5) ықтимал жұмыс орындары, жұмысшылардың кәсіби білімі мен оқуына

қойылатын талаптар, біліктілікті растайтын сертификаттардың қажеттілігі, практикалық жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар, жұмысқа рұқсат берудің ерекше талаптары осы КС 2-қосымшасының «Кәсіби бойынша ықтимал жұмыс орындары. «Кеме жүргізуші, жалпы сыйымдылығы 3000 және одан жоғары болатын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісінің еңбек жағдайына, білімі және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар» 4-кестесінде келтірілген.

4. КС бірліктерінің тізімі

8. КС бірліктерінің тізімі осы КС 3-қосымшасының 1–4-кестелерінде келтірілген және шифр мен КС бірліктері атауларынан тұрады.

5. КС бірліктерінің сипаттамасы

9. КС бірліктерінің сипаттамасы осы КС 4-қосымшасының 1–4-кестелерінде келтірілген.

6. Осы КС негізінде берілетін сертификаттардың түрлері

10. Осы КС негізінде мамандардың кәсіптік дайындығын бағалау және біліктілік сәйкестігін растау саласындағы ұйымдармен сертификаттар беріледі.

11. Осы КС негізінде берілетін сертификаттардың түрлері сертификат алу үшін игеру қажет болатын осы КС 3-қосымшасында көзделген КС бірліктерінің тізбесіне сәйкес анықталады.

7. КС әзірлеушілері, келісу парағы, сараптамасы және тіркелуі

12. КС әзірлеушісі Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігі болып табылады.

13. КС келісу парағы осы КС 5-қосымшасында келтірілген.
«Теңіз кемесін басқару»
кәсіби стандартына
1-қосымша

Біліктілік деңгейлері бойынша еңбек қызметінің (кәсіптің) түрлері

№ р/с	Қызмет түрінің атауы	Еңбек нарығының үрдісі ескерілген кәсіп атауы	ҚР МЖ 01-2005 сәйкес кәсіп атауы	СБШ-ның біліктілік деңгейлері	БТБА бойынша дәрежелер

1	Теңіз кемесін бірінші класты матрос ретінде басқару	Кеме жүргізуші, бірінші класты матрос ретіндегі қатардағы құрам тұлғасы	матрос (8340)	3	3,4,5
2	Жағалауда жүзетін жалпы сыйымдылығы 500 аспайтын теңіз кемесін басқару	Кеме жүргізуші, жағалауда жүзетін жалпы сыйымдылығы 500 аспайтын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісі	-	4	-
3	Жалпы сыйымдылығы 500 бастап 3000 дейін болатын теңіз кемесін басқару	Кеме жүргізуші, жалпы сыйымдылығы 500 бастап 3000 дейін болатын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісі	-	4	-
	Жалпы сыйымдылығы 3000 және одан жоғары болатын теңіз кемесін басқару	Кеме жүргізуші, жалпы сыйымдылығы 3000 және одан жоғары болатын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісі	-	4	-

Ескертпе: БТБА – Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы («Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын бекіту туралы (52 шығарылым)» Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2013 жылғы 3 қыркүйектегі № 426-ө-м бұйрығына қосымша (52 шығарылым), (Нормативтік актілерді мемлекеттік тіреу тізілімінде № 8770 болып тіркелген), 4 бөлім: «Теңіз және өзен көліктері»)

« Т е ң і з к е м е с і н б а с қ а р у »
к ә с і б и с т а н д а р т ы н а

2-қосымша

1-кесте

1. Кәсібі бойынша ықтимал жұмыс орындары. Кеме жүргізуші, бірінші класты матрос ретіндегі қатардағы құрамның тұлғасының еңбек жағдайына, білімі және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша ықтимал жұмыс орындары (ұйымдар)	Теңіз көлігі ұйымдары
Зиянды және қауіпті еңбек шарты	Сырғанау, тайғақ беттер, бөліктердің немесе материалдардың еркін қозғалуы (құлау, домалау сырғанау, түсу, тербелу), жанғыш және жарылы қауіпті заттар, электр магниттік сәулелену, шу, дірі жоғары және төмен температура және ылғалдылы

		ауыр жұмыс (қарқындық, ырғақсыз, біркелкілік, жә т.б.), қолайсыз ауа-райы жағдайлары (қар, ыстық, жә т.б.), суда жұмыс істеу
Жұмыс істеуге рұқсат берудің ерекше шарттары		Теңізшілерді дайындау және дипломдау, және вахт жұмысын атқару туралы Халықаралық Конвенцияғ сондай-ақ Қазақстан Республикасының нормативті актілеріне, ҚР теңіз көлігі кемелеріндегі қызме Жарғысына, ҚР су көлігі кемелеріндегі қызме Жарғысына сәйкес
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білімі мен оқу деңгейі	СБШ біліктілік деңгейі
3	Кеме жүргізу саласында техникалық және кәсіптік білім т у р а л ы қ ұ ж а т . Теңіз саласында білім беретін мекемеде «вахта матросы» бойынша дайындықтан өту туралы куәлік. Дипломды маманның кем дегенде екі ай қадағалауымен, жүру көпірінде вахта жұмысын атқару бойынша міндеттемелерді орындап жүзігендігі туралы анықтамалар. ОЖО берген, қауіпсіздік бойынша бастапқы дайындық т у р а л ы к у ә л і к . ОЖО берген, қорғау бойынша дайындық туралы куәлік	Дипломды маманның кем дегенде екі ай қадағалауымен, жүру көпірінде вахта жұмысын атқару

Ескертпе: ОЖО - Оқу-жаттығу орталығы.

2-кесте

2. Кәсібі бойынша ықтимал жұмыс орындары. Кеме жүргізуші, жағалауда жүзетін, жалпы сыйымдылығы 500 аспайтын кеме капитанының вахта көмекшісің еңбек жағдайына, білімі және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар»

Кәсібі бойынша ықтимал жұмыс орындары (ұйымдар)		Теңіз көлігінің ұйымдары
Зиянды және қауіпті еңбек шарты		Сырғанау, тайғақ беттер, бөліктердің немс материалдардың еркін қозғалуы (құлау домалау, сырғанау, түсу, тербелу), жанғы және жарылыс қауіпті заттар, электр магниттік сәулелену, шу, діріл, жоғары және төмен температура және ылғалдылық, ауыр жұмыс (қарқындық, ырғақсыз, біркелкілі және т.б.), қолайсыз ауа-райы жағдайлары қар, ыстық, және т.б.), суда жұмыс істеу
Жұмыс істеуге рұқсат берудің ерекше шарттары		Теңізшілерді дайындау және дипломдау және вахта жұмысын атқару туралы Халықаралық Конвенцияға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының нормативтік актілеріне, Қазақстан Республикасының кемелердегі қызмет Жарғысына сәйкес
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білімі мен оқу деңгейі	Талап етілетін жұмыс тәжірибесі

4	Теңіз саласында білім беретін мекемеде, кеме жүргізу саласында техникалық және кәсіптік білім туралы құжат . Оқу бағдарламаларының орындалуын растайтын құжаттар немесе жүзу өтілі кем дегенде 12 ай болғандығын растайтын анықтамалар, соның ішінде кем дегенде вахта көмекші-машықтанушысының міндеттерін немесе капитанның, димломды маманның немесе практиканың тәжірибелі басшысының басқаруымен, жалпы сыйымдылығы 500 және одан жоғары болатын өздігінен жүзетін кемелерде практикант міндетінің орындалуын растайтын анықтамалар . АБГТЖ-ң шектеулі аймағы операторының дипломы немесе АБГТЖ операторының дипломы. Қауіпсіздік бойынша бастапқы дайындықтан өту туралы куәлік . Маманның құтқару шлюпкалары мен салдар және кезекші шлюпкалар бойынша дайындықтан өтуі туралы куәлік. Кеңейтілген бағдарлама бойынша өртпен күреске дайындықтан өту туралы куәлік. Алғашқы медициналық жәрдем көрсету бойынша дайындықтан өту туралы куәлік. Радиолокациялық станцияны пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік. Автоматтық радиолокациялық төсем жүйелерін пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік (АРТЖ пайдалану бойынша дайындық туралы куәлік болмаған жағдайда, диплом «АРТЖ-сыз» шектеумен беріледі. Электрондық картографиялық навигациялық ақпараттық жүйені пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік. (ЭКНАЖ пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік болмаған жағдайда, диплом «ЭКНАЖ-сыз» шектеумен беріледі). Қорғау бойынша дайындықтан өту туралы куәлік	Жүзу өтілі кем дегенде 12 а соның ішінде кем дегенд в а х т а көмекші-машықтанушысын міндеттерін немесе капитанның, димломды маманның немесе практиканың тәжірибелі басшысының басқаруымен жалпы сыйымдылығы 50 және одан жоғары болаты өздігінен жүзетін кемелерд практикант міндетін орында
---	--	--

3-кесте

3. Кәсібі бойынша ықтимал жұмыс орындары. Кеме жүргізупші, жағалауда жүзетін жалпы сыйымдылығы 500 бастап 3000 дейін болатын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісінің еңбек жағдайына, білімі және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша ықтимал жұмыс орындары (ұйымдар)	Теңіз көлігінің кәсіпорындары мен ұйымдары
Зиянды және қауіпті еңбек шарты	Сырғанау, тайғақ беттер, бөліктердің нем материалдардың еркін қозғалуы (құлау домалау, сырғанау, түсу, тербелу), жанғы және жарылыс қауіпті заттар, электр магниттік сәулелену, шу, діріл, жоғары жә төмен температура және ылғалдылық, ауы жұмыс (карқындық, ырғақсыз, біркелкілі

		және т.б.), қолайсыз ауа-райы жағдайлары қар, ыстық, және т.б.), суда жұмыс істеу
Жұмыс істеуге рұқсат берудің ерекше шарттары		Теңізшілерді дайындау және дипломдау және вахта жұмысын атқару туралы Халықаралық Конвенцияға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының нормативті актілеріне, Қазақстан Республикасының кемелердегі қызмет Жарғысына сәйкес
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білімі мен оқу деңгейі	Талап етілетін жұмыс тәжірибесі
4	Теңіз саласында білім беретін мекемеде, кеме жүргізу саласында техникалық және кәсіптік білім туралы құжат Оқу бағдарламаларының орындалуын растайтын құжаттар немесе жүзу өтілі кем дегенде 12 ай болғандығын растайтын анықтамалар, соның ішінде кем дегенде вахта көмекші-машықтанушысының міндеттерін немесе капитанның, дипломды маманның немесе практиканың тәжірибелі басшысының басқаруымен, жалпы сыйымдылығы 500 және одан жоғары болатын өздігінен жүзетін кемелерде практикант міндетінің орындалуын растайтын анықтамалар. АБГТЖ-ң шектеулі аймағы операторының дипломы немесе АБГТЖ операторының дипломы. Қауіпсіздік бойынша бастапқы дайындықтан өту туралы куәлік. Маманның құтқару шлюпкалары мен салдар және кезекші шлюпкалар бойынша дайындықтан өтуі туралы куәлік. Кеңейтілген бағдарлама бойынша өртпен күреске дайындықтан өту туралы куәлік. Алғашқы медициналық жәрдем көрсету бойынша дайындықтан өту туралы куәлік. Радиолокациялық станцияны пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік. Автоматтық радиолокациялық төсем жүйелерін пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік (АРТЖ пайдалану бойынша дайындық туралы куәлік болмаған жағдайда, диплом «АРТЖ-сыз» шектеумен беріледі. Электрондық картографиялық навигациялық ақпараттық жүйені пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік. (ЭКНАЖ пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік болмаған жағдайда, диплом «ЭКНАЖ-сыз» шектеумен беріледі). Қорғау бойынша дайындықтан өту туралы куәлік.	Жүзу өтілі кем дегенде 12 а соның ішінде кем дегенд в а х т а көмекші-машықтанушысын міндеттерін немесе капитанның, дипломды маманның немесе практиканың тәжірибелі басшысының басқаруымен жалпы сыйымдылығы 50 және одан жоғары болаты өздігінен жүзетін кемелерд практикант міндетінің орындау

4-кесте

4. Кәсібі бойынша ықтимал жұмыс орындары. Кеме жүргізуші, жалпы сыйымдылығы 3000 және одан жоғары болатын теңіз кемесі

капитанының вахта көмекшісінің еңбек жағдайына, білімі және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша ықтимал жұмыс орындары (ұйымдар)		Теңіз көлігінің кәсіпорындары мен ұйымдары
Зиянды және қауіпті еңбек шарты		Сырғанау, тайғақ беттер, бөліктердің немес материалдардың еркін қозғалуы (кұлау домалау, сырғанау, түсу, тербелу), жанғып және жарылыс қауіпті заттар, электр магнит сәулелену, шу, діріл, жоғары және төме температура және ылғалдылық, ауыр жұмыс қарқынды, ырғақсыз, біркелкілік, және т.б қолайсыз ауа-райы жағдайлары (қар, ысты және т.б.), суда жұмыс істеу
Жұмыс істеуге рұқсат берудің ерекше шарттары		Теңізшілерді дайындау және дипломдау, жә вахта жұмысын атқару туралы Халықараль Конвенцияға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының нормативтік актілеріне Қазақстан Республикасының кемелердег қызмет Жарғысына сәйкес
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білімі мен оқу деңгейі	Талап етілетін жұмыс тәжірибесі
4	Кеме жүргізу саласында техникалық және кәсіптік білім туралы қ ұ ж а т . Оқу бағдарламаларының орындалуын растайтын құжаттар немесе жүзу өтілі кем дегенде 12 ай болғандығын растайтын анықтамалар, соның ішінде кем дегенде вахта көмекші-машықтанушысының міндеттерін немесе капитанның, димломды маманның немесе практиканың тәжірибелі басшысының басқаруымен, жалпы сыйымдылығы 500 және одан жоғары болатын өздігінен жүзетін кемелерде практикант міндетінің орындалуын растайтын анықтамалар. АБҒТЖ-ң шектеулі аймағы операторының дипломы немесе АБҒТЖ операторының дипломы. Қауіпсіздік бойынша бастапқы дайындықтан өту туралы куәлік. Маманның құтқару шлюпкалары мен салдар және кезекші шлюпкалар бойынша дайындықтан өтуі туралы куәлік. Кеңейтілген бағдарлама бойынша өртпен күреске дайындықтан өту туралы куәлік. Алғашқы медициналық жәрдем көрсету бойынша дайындықтан өту туралы куәлік. Радиолокациялық станцияны пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік. Автоматтық радиолокациялық төсем жүйелерін пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік (АРТЖ пайдалану бойынша дайындық туралы куәлік болмаған жағдайда, диплом « АРТЖ-сыз» шектеумен беріледі. Электрондық картографиялық навигациялық ақпараттық жүйені пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік. (ЭКНАЖ	Жүзу өтілі кем дегенде 12 а соның ішінде кем дегенд в а х т а көмекші-машықтанушысын міндеттерін немесе капитанның, димломды маманның немесе практиканың тәжірибелі басшысының басқаруымен жалпы сыйымдылығы 50 және одан жоғары болаты

	пайдалану бойынша дайындықтан өту туралы куәлік болмаған жағдайда, диплом «ЭКНАЖ-сыз» шектеумен беріледі). Қорғау бойынша дайындықтан өту туралы куәлік	өздігінен жүзетін кемелерді практикант міндетін орында
--	---	--

Е с к е р т п е :

АБҒТЖ - Апат кезінде және қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін байланыстың
ғ а л а м д ы қ т е ң і з ж ү й е с і ;

ЭКНАЖ - электрондық картографиялық навигациялық ақпараттық жүйе;

АРТЖ - автоматтық радиолокациялық төсем жүйесі.

«Т е ң і з к е м е с і н б а с қ а р у»

к ә с і б и с т а н д а р т ы н а

3-қосымша

КС бірліктерінің тізімі

1-кесте

1. «Кеме жүргізуші, бірінші класты матрос ретіндегі қатардағы құрам тұлғасы» еңбек қызметінің (кәсібінің) түрі

Шифр	Еңбек функциясының (кәсіби стандарт бірлігінің) атауы
1 Ф	Кемені қосымша деңгейде жүргізу

2-кесте

2. «Кеме жүргізуші, жағалауда жүзетін жалпы сыйымдылығы 500 аспайтын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісі» еңбек қызметінің (кәсібінің) түрі

Шифр	Еңбек функциясының (кәсіби стандарт бірлігінің) атауы
1 Ф	Бас Кемені пайдалану деңгейінде жүргізу.

3-кесте

3. «Кеме жүргізуші, жалпы сыйымдылығы 500 бастап 3000 дейін болатын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісі» еңбек қызметінің (кәсібінің) түрі

Шифр	Еңбек функциясының (кәсіби стандарт бірлігінің) атауы
1 Ф	Кемені пайдалану деңгейінде жүргізу

4-кесте

4. «Кеме жүргізуші, жалпы сыйымдылығы 3000 және одан жоғары болатын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісі» еңбек қызметінің (кәсібінің) түрі

Шифр	Еңбек функциясының (кәсіби стандарт бірлігінің) атауы
1 Ф	Кемені пайдалану деңгейінде жүргізу

Ескертпе: Ф – функция.

« Теңіз к емесін б ас қ а р у »
 к ә с і б и с т а н д а р т ы н а
 4-қосымша

КС бірліктерінің сипаты

1-кесте

1. «Кеме жүргізуші, бірінші класты матрос ретіндегі қатардағы құрам тұлғасы» еңбек қызметінің (кәсібінің) түрі

Шифрі	Еңбек заттары	Еңбек құралдары	Міндеттер	Шеберлігі және дағдылары	Білімі
Ф 1	3 1.1 Кеме якорьде немесе арқандап тұрған кезде, вахта жұмысын ҚР ТККҚЖ ережелеріне сәйкес атқару	Палубалық аспаптар	Кеме	Типтік практикалық тапсырмаларды шешу, нұсқаулық бойынша белгілі әрекеттердің ішінен әрекет тәсілін таңдау, әрекеттерді, олардың орындалу шарттарын ескеріп түзету	Рұқсаттамалық режим жән кемені қорғау бойынша кел нұсқаулықтарын білу
	3 1.2 Жүру вахтасында жұмысты ҚР ТККҚЖ ережелеріне сәйкес атқару	Гиро - және магниттік компастар, рөлмен басқару	Кеме	Гиро - және магниттік компастарды пайдалану дағдылары. Типтік практикалық тапсырмаларды шешу, нұсқаулық бойынша белгілі әрекеттердің ішінен әрекет тәсілін таңдау, әрекеттерді, олардың орындалу шарттарын ескеріп түзету	Рөлге берілетін командала бойынша әрекеттер. КСАХ 72, ХМҚА, ХДЖ-65 талаптарын білу. Кемені маневрлік сипаттамалары

2-кесте

2. «Кеме жүргізуші, жағалауда жүзетін жалпы сыйымдылығы 500 аспайтын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісі» еңбек қызметінің (кәсібінің) түрі

Шифрі	Еңбек заттары	Еңбек құралдары	Міндеттер	Шеберлігі және дағдылары	Білімі
Ф 1	3 1.1 Қозғалу вахтасына ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес кірісу	ҚР ТККҚЖ. Гиро - және магниттік компастар. Навигациялық аспаптар, карталар және навигациялық құралдар	Кеме	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу. Гиро - және магниттік компастарды, навигациялық аспаптарды, карталарды және навигациялық құралдарды пайдалана білу	ҚР ТККҚЖ. Гиро- және магниттік компастар. Навигациялық аспаптар, картала және навигациялы құралдар
	3 1.2 Қозғалу вахтасын ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес атқару	КСАХЕ - 72. Гиро - және магниттік компастар. Навигациялық аспаптар, карталар және навигациялық құралдар	Кеме, вахта қызметі	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу. Гиро - және магниттік компастарды, навигациялық аспаптарды, карталарды және навигациялық құралдарды пайдалана білу	ҚР ТККҚЖ. КСАХЕ-72. Гиро - және магниттік компастар. Навигациялық аспаптар, картала және навигациялы құралдар
	3 1.3 Кеме якорьде тұрған кезде вахта қызметін ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес атқару	ҚР ТККҚЖ. КСАХЕ - 72 ХДЖ - 65	Кеме, вахта қызметі	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу	ҚР ТККҚЖ
	3 1.4 Кеме айлақта тұрған кезде вахта қызметін ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес атқару	ҚР ТККҚЖ. Порт ережелері (мысалы, Ақтау портының міндетті қаулысы)	Кеме, вахта қызметі	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу	ҚР ТККҚЖ
	3 1.5 Жүк орынжайларындағы температуралық және газдық режимдерді бақылау	Қауіпті жүктерді теңізбен тасымалдаудың Халықаралық Кодексі	Трюмдер және жүк орынжайлары	Жүк орынжайларындағы температуралық және газдық режимдерді бақылау аспаптары мен жүйелерін пайдалана білу	Қауіпті жүктерді теңізбен тасымалдаудың Халықаралық Кодек

3. «Кеме жүргізуші, жалпы сыйымдылығы 500 бастап 3000 дейін болатын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісі» еңбек қызметінің (кәсібінің) түрі

Шифрі	Еңбек заттары	Еңбек құралдары	Міндеттер	Шеберлігі және дағдылары	Білімі
1 А	3 1.1 Қозғалу вахтасына ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес кірісу	ҚР ТККҚЖ. Гиро - және магниттік компастар. Навигациялық аспаптар, карталар және навигациялық құралдар	Кеме	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу. Гиро - және магниттік компастарды, навигациялық аспаптарды, карталарды және навигациялық құралдарды пайдалана білу	ҚР ТККҚЖ. Гиро - және магниттік компастар. Навигациялық аспаптар, карталағ және навигациялы құралдар
	3 1.2 Қозғалу вахтасын ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес атқару	КСАХЕ - 72. Гиро - және магниттік компастар. Навигациялық аспаптар, карталар және навигациялық құралдар.	Кеме, вахта қызметі	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу. Гиро - және магниттік компастарды, навигациялық аспаптарды, карталарды және навигациялық құралдарды пайдалана білу.	ҚР ТККҚЖ. КСАХЕ-72. Гиро - және магниттік компастар. Навигациялық аспаптар, карталағ және навигациялы құралдар.
	3 1.3 Кеме якорьде тұрған кезде вахта қызметін ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес атқару	ҚР ТККҚЖ. КСАХЕ - 72 ХДЖ - 65	Кеме, вахта қызметі	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу.	ҚР ТККҚЖ
	3 1.4 Кеме айлақта тұрған кезде вахта қызметін ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес атқару	ҚР ТККҚЖ. Порт ережелері (мысалы, Ақтау портының міндетті қаулысы)	Кеме, вахта қызметі	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу	ҚР ТККҚЖ
	3 1.5 Жүк орынжайларындағы температуралық және газдық режимдерді бақылау		Трюмдер және жүк орынжайлары	Жүк орынжайларындағы температуралық және газдық режимдерді бақылау аспаптары мен жүйелерін пайдалана білу	Қауіпті жүктерді теңізбен тасымалдаудың Халықаралық Кодексі

4-кесте

4. «Кеме жүргізуші, жалпы сыйымдылығы 3000 және одан жоғары болатын теңіз кемесі капитанының вахта көмекшісі» еңбек қызметінің (кәсібінің) түрі

Шифрі	Еңбек заттары	Еңбек құралдары	Міндеттер	Шеберлігі және дағдылары	Білімі
1 А	3 1.1 Қозғалу вахтасына ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес кірісу	ҚР ТККҚЖ. Гиро - және магниттік компастар. Навигациялық аспаптар, карталар және навигациялық құралдар	Кеме	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу. Гиро - және магниттік компастарды, навигациялық аспаптарды, карталарды және навигациялық құралдарды пайдалана білу	ҚР ТККҚЖ. Гиро - және магнит компастар. Навигациялық аспаптар, картала және навигациялы құралдар
	3 1.2 Қозғалу вахтасын ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес атқару	КСАХЕ - 72. Гиро - және магниттік компастар. Навигациялық аспаптар, карталар және навигациялық құралдар	Кеме, вахта қызметі	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу. Гиро - және магниттік компастарды, навигациялық аспаптарды, карталарды және навигациялық құралдарды пайдалана білу	ҚР ТККҚЖ. КСАХЕ-72. Гиро - және магнит компастар. Навигациялық аспаптар, картала және навигациялы құралдар
	3 1.3 Кеме якорьде тұрған кезде вахта қызметін ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес атқару	ҚР ТККҚЖ. КСАХЕ - 72 ХДЖ - 65	Кеме, вахта қызметі	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу	ҚР ТККҚЖ
	3 1.4 Кеме айлақта тұрған кезде вахта қызметін ҚР ТККҚЖ талаптарына сәйкес атқару	ҚР ТККҚЖ. Порт ережелері (мысалы, Ақтау портының міндетті қаулысы)	Кеме, вахта қызметі	Қоластындағы жұмыскерлер қызметін ұйымдастыра және бақылай білу	ҚР ТККҚЖ
	3 1.5 Жүк орынжайларындағы температуралық және газдық режимдерді бақылау	Қауіпті жүктерді теңізбен тасымалдаудың Халықаралық Кодексі	Трюмдер және жүк орынжайлары	Жүк орынжайларындағы температуралық және газдық режимдерді бақылау аспаптары мен жүйелерін пайдалана білу	Қауіпті жүктерді теңізбен тасымалдаудың Халықаралық Кодексі

Е с к е р т п е :

ХМҚА - Халықаралық маяқтық қызметтер ассоциациясы;
ХДЖ-65 – Халықаралық дабылдар жинағы;
КСАХЕ-72 - Теңізде Кемелердің Соқтығысуын Алдын алудың Халықаралық

Е р е ж е л е р і ;

ҚР ТККҚЖ - Қазақстан Республикасының теңіз көлігі кемелеріндегі қызмет
жарғысы.

«Т ең і з к е м е с і н б а с қ а р у»
к ә с і б и с т а н д а р т ы н а
5-қосымша

Келісу парағы

Ұйым атауы	Келісу күні
Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі	

Осы КС _____ тіркелді.

Кәсіби стандарттардың реестріне №_____ тіркелді.

Хат (хаттама) №_____ Күні_____.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және
құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК